

Inskrift:

: sluta : reisþi : stein : þena : eftir : esbiurn : felaga : sin : auk : karþi : bru : þesi

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

sluta resti sten þenna æftir Æsbiurn, felaga sinn, ok gærði bro þessi.

»**sluta** reste denna sten efter Åsbjörn, sin bolagsman, och gjorde denna bro.»

Till läsningen: Inskriften börjar med tydligt sk och avslutas utan sk. **þ**-runan har genomgående stor bst. **3 u** är ej stungen. Övre delarna av **8 i**–**16 n** äro borta i kantskadan. **37 g** är tydligt stungen, **45 k** ostungen. Hst till **46 a** tangerar överst den föregående **k**-bst. — Christofersson: **34 a**, **36 n**, **38 n**, **54 i**, sk omedelbart efter **52 u**. — Hilfelings och Torins läsningar äro korrekta.

Något direkt mot runföljden **sluta** svarande namn är icke känt. Möjligen har **sluta**, som Jungner tänkt sig saken, låtit resa även Vg 183, nu borta. Enligt tecknaren läses på denna sten resarens namn **hnupa**. Läsningen kan emellertid icke kontrolleras, vilket givetvis skulle ha kunnat underlätta tolkningen av namnen, och det ifrågasatta sambandet mellan de båda inskrifterna är naturligtvis mycket ovisst. — Om namnet *Æsbiurn* se Vg 157.

Stenen bör ursprungligen ha stått i närheten av den i inskriften omnämnda bron. Högs gårdar ha förr legat vid sankmark, och ingenting tyder för övrigt på att stenen skulle vara flyttad från ursprunglig plats. Rester av någon bro, vadställe el. dyl. ha emellertid ej kunnat iakttagas, ett förhållande som i och för sig icke är ägnat att förvåna, då »bron» givetvis kan ha varit av enkel konstruktion och föga beständig eller ock så småningom blivit överflödig och röjts bort.

183. Norra Åsarps sn, Hög.

Litteratur: B 981, L 1361, 1404(?). J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 61; C. G. G. Hilfeling, Resor 1791 (KB F m 57: 1, red. av P. Tham), s. 74; P. Tham, Uppteckning och lokaluppgift i Liljegrens Samlingar Msc:t Runir (ATA); P. E. Lindskog, En kortt beskrifning om Skara stift 5 (1816), s. 257; P. A. Säve, Berättelse 1863, s. 40 (ATA, tr. i ATS 3, 1873, s. 119); L. Kinberg i VFT 1: 2 (1871), s. 19; Fornminnesinventering 1933 (ATA); K. E. Sahlström i VFT 4: 9 (1933), s. 16.

Avbildningar: Ulf Christofersson, bläckteckning 1687 (i KB F l 7 a, bl. 20), träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 981).

Runstenen är nu försvunnen. U. Christofersson, den ende som bevisligen granskat stenen i fältet, bestämmer 1687 platsen sålunda: »På en Högh wed samma Högz by, i det andra gärdet l. stenkast från den andra» [Vg 182]. Då C. G. G. Hilfeling 1791 besökte trakten för att avteckna fornminnen, har stenen emellertid redan gått andra öden till mötes. »Ännu en runsten har stått på Quarnebacken; men skall för någon tid sedan af murarmästare varit lagd i en bakugn på Capitainsbostället Hög», står det i Hilfelings resejournal. Uppgiften bekräftas av P. Tham, som antecknar: »Denne sten är på 1780-talet tagen till Capitainsbostället Hög i Bakugn af Cap. Kläckenfäldt». P. E. Lindskogs uppgifter om såväl denna sten som Vg 182 äro oklara. P. A. Säve och L. Kinberg ange den som försvunnen, och K. Torin har inga uppgifter om den. Bakugnen revs år 1943. S. B. F. Jansson granskade år 1948 tillsammans med ägaren de stenstycken, som voro åtkomliga, utan att finna några ristade stenar.

Stenmaterialet är icke känt. Höjden tycks av bilden i *Bautil* att döma ha varit knappt 1,5 m., bredden c:a 0,5 m. Inskriften har enligt teckningen varit anbragt på två sidor av stenen, vilka bilda vinkel mot varandra. Runorna tyckas ha varit fullt läsliga.

Fig. 289. Vg 183. N. Åsarps sn, Hög.
Efter teckning av Christofersson.

Fig. 290. Vg 183. N. Åsarps sn, Hög.
Efter träsnitt i Peringskiöld's Monumenta (B 981).

Inskrift (enligt Christoferssons teckning):

hnupa : reisti : stein : þena : eftir : uefut : brupur : sin : auk : karpi : bru : pisi :

hnupa resti sten þenna æftir uefut, broður sinn, ok gærði bro þessi.

»**hnupa** reste denna sten efter **uefut**, sin broder, och gjorde denna bro.»

Hilfeling uppger ett stycke translittererad text: »Thisa : reisthi : stein thenne iftir ...», men han grundar icke sin uppgift på självsyn.

Att inskriften äger samband med Vg 182 har förmodats av Jungner, liksom att det torde vara samma broläggning, som avses i båda inskrifterna. Möjligen skulle runstensresaren ha varit densamme i båda fallen, ehuru ortografien i namnet är tämligen olika. Utan hänsyn tagen till ett sådant ytterst ovisst förhållande mellan inskrifterna, vore det tänkbart att i Christoferssons läsning **hnupa**, som icke motsvarar något tidigare känt namn, en **f**-runa uppfattats som **p**. Namnet kunde i så fall vara *Nufa* (isl. *Hnúfa*), känt som binamn (»stubbnäsa») till en av Harald hårfagers skalder. Teoretiskt sett är det emellertid icke heller alldeles uteslutet, att **hnupa** äger samband med fisl. *hnoða* f. 'nystan', välbelagt i nynor. dialekter, ehuru det icke finns något exempel på att ordet brukats som personnamn.

I det nordiska namnförrådet från denna tid finns icke heller något direkt mot runföljden **uefut** (ack.) svarande namn. En namnbildning *Væfotr* är kanske, ehuru mindre sannolik, icke alldeles otänkbar, då båda namnleden äro kända. Den senare förekommer som binamn och dessutom som självständigt dopnamn, t.ex. den kände uppländske runristaren *Fotr*. Ofta har namnet dock en karakteriserande förled. Sådana sammansättningar äro vanliga som binamn, t.ex. *Þórólfr bægifótr*. Men runorna kunna naturligtvis också vara fel-lästa och namnet missuppfattat av tecknaren. Denne kan ha läst exempelvis **f** i stället för **m** (*Væmund*), **u** i stället för **as** (*Væfast*).

I *Gudhems härads fornminnen* (K. E. Sahlström m.fl., 1932), s. 135, uppger H. S. (Hilding Svensson) sig ha hört, »att från denna socken [Norra Åsarp] förts en sten till Dagsnäs. Den skall hava stått i närheten av den ännu befintliga 'Alvaredsstenen'». Förmodligen avses Vg 184.